

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilöautojen romutuspalkkiosta vuosina 2026 ja 2027

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilöautojen romutuspalkkiosta vuosina 2026 ja 2027 (HE 106/2025 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Anu Aavamäki-Tortosa, liikenne- ja viestintäministeriö
- hallitusneuvos Jenni Rantio, liikenne- ja viestintäministeriö
- neuvotteleva virkamies Heidi Mäntylä, oikeusministeriö
- finanssiasiantuntija Jussi Kiviluoto, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Irene Keskihannu, Liikenne- ja viestintävirasto
- toimitusjohtaja Tero Lausala, Autoalan Keskusliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Liikenne- ja viestintävirasto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Suomen Autokierrätys Oy
- Autoliitto ry
- Autotuoajat ja -teollisuus ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki henkilöautojen romutuspalkkiosta vuosille 2026 ja 2027. Esityksen mukaan laissa säädettäisiin uuden henkilöauton ostajalle maksettavasta romutuspalkkiosta. Valtio maksaisi romutuspalkkiota hankittavan henkilöauton käyttövoimasta riippuen 2 000—2 500 euroa. Romutuspalkkio maksettaisiin ainoastaan luonnolliselle henkilölle. Romutuspalkkio voitaisiin myöntää 1.10.2025—31.12.2027 välisenä aikana uutta hankittua autoa vastaan romutetusta henkilöautosta. Romutuspalkkion edellytyksenä olisi, että yhtä uutta henkilöautoa vastaan ostaja vie romutettavaksi lailliseen kierrätyspisteeseen yhden vähintään 10 vuotta

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp

vanhan auton, joka on vähintään 12 kuukautta ollut hänen omistuksessaan, tai jonka haltijana hän on ollut.

Valtion varoista varattaisiin yhteensä 20 miljoonaa euroa romutuspalkkioon käytettäväksi vuosina 2026 ja 2027. Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian eduskunnan hyväksyttyä vuoden 2026 talousarvion ja olemaan voimassa 31.12.2028 asti.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

(1) Valiokunta pitää romutuspalkkiota vuosina 2026 ja 2027 koskevan hallituksen esityksen tavoitteita autokannan uudistamisesta, uusien autojen kaupan vauhdittamisesta ja liikenteen ympäristötavoitteiden edistämisestä kannatettavana.

(2) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomen autokannan keski-ikä on edelleen noussut ja se on tällä hetkellä noin 13,6 vuotta. Valiokunta toteaa, että romutuspalkkio on saadun selvityksen mukaan odotettu kampanja ja esitys on omiaan vaikuttamaan positiivisesti Suomen eurooppalaisittain vertailtuna hyvin vanhan autokannan uusiutumiseen. Autokannan uusiutumisella voi olla positiivisia vaikutuksia sekä ympäristötavoitteiden että liikenteen turvallisuuden kannalta. Saadun selvityksen mukaan esitetyt määrärahat romutuspalkkion myöntämiseen riittävät arviolta noin 9 000—9 500 tukipäätökseen. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että Liikenne- ja viestintäviraston lisäresurssien tarve tulee täyttää viraston nykyisen rahoituksen puitteissa.

Hankittavien autojen päästöraajat

(3) Hallituksen esityksen mukaan romutuspalkkion myöntämisen edellytyksenä on, että uusi, romutettavaa autoa vastaan ostettava henkilöauto on nollapäästöinen ja sen käyttövoimana on kokonaan sähkö tai vety, tai että henkilöauton hiilidioksidipäästöt ovat enintään 140 grammaa kilometriltä. Asiantuntijakuulemisessa on osin pidetty esityksessä ehdotettua hankittavan auton päästöraja-arvoa tarpeettoman korkeana päästövähennystavoitteiden kannalta ja katsottu, että hankittavan auton päästörajaa olisi tullut laskea, jotta kampanjalla olisi mahdollisimman paljon päästöjä vähentäviä vaikutuksia.

(4) Saadun selvityksen mukaan ensirekisteröityjen henkilöautojen keskimääräiset päästöt olivat Suomessa 68,8 g/km (WLTP) vuonna 2024. Asiantuntija-arvioiden mukaan on perusteltua olettaa, että romutuspalkkiokampanjan tuella hankittujen autojen päästöt asettuvat keskimäärin lähelle tätä lukua tai hieman yli tämän luvun. Lisäksi asiantuntijakuulemisessa on arvioitu aiempiin romutuspalkkiokampanjoihin perustuen, että esityksen perusteella romutettavien autojen keski-ikä tullee todennäköisesti asettumaan hieman yli 20 vuoteen. Näiden asiantuntija-arvioiden mukaan esityksen vaikutuksia päästöjen ja turvallisuuden edistämisen kannalta voidaan pitää positiivisina. Asiantuntijakuulemisessa esityksen päästörajaa koskevasta linjauksesta ja sen ympäristövai-

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp

kutuksista on kuitenkin esitetty toisistaan poikkeavia näkemyksiä. Esityksessä on päädytty ehdotettuun päästörajaan, jotta romutuspalkkio mahdollistaisi ajoneuvon hankinnan laajemmasta ja teknologialtaan monipuolisesta mallivalikoimasta.

Romutettavien autojen liikennekäyttö

(5) Esityksen mukaan romutettavan auton on tullut olla liikennekäytössä yhtäjaksoisesti vähintään 10 kuukautta romutusta välittömästi edeltäneiden 12 kuukauden aikana. Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin ehdotettu liikennekäyttöä koskevan vaatimuksen poistamista tai lieventämistä siten, ettei liikennekäyttövaatimus olisi yhtäjaksoinen. Perusteluna on tuotu esille, että liikennekäytön yhtäjaksoisuusvaatimus voi olla käytännössä hankala, koska käytännössä vanhoja autoja poistetaan varsin usein liikennekäytöstä ja monista eri syistä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan liikennekäyttöä koskeva vaatimus on pyritty laatimaan mahdollisimman täsmälliseksi ja tarkkarajaiseksi tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi ja toisaalta hallinnollisen taakan minimoimiseksi. Saadun selvityksen mukaan aiemmissa kampanjoissa romutetut autot ovat pääosin olleet aktiivisesti liikennekäytössä romutusta edeltäneen vuoden ajan.

Eräitä muita näkökohtia

(6) Esityksen käsittelyn yhteydessä on tuotu esille, että romutuspalkkioon käytettävissä oleva määräraha tulisi käyttää mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi on katsottu, että esityksen olisi tullut sisältää mahdollisuus sähköpyörän tai joukkoliikennelipun hankkimiseen ja esityksellä olisi näin voitu tukea henkilöautoilua ympäristöystävällisempiä liikkumismuotoja. Saadun selvityksen mukaan sähköpyörien hankkimista ei kuitenkaan otettu tällä kertaa romutuspalkkion piiriin, koska rekisteröintivelvoitteen puuttumisesta johtuen muun muassa niiden hallussapitoa vuoden ajan niiden hankinnasta on käytännössä haastavaa valvoa.

(7) Asiantuntijakuulemisessa on tuotu näkemyksenä esille, että romutuspalkkiokampanjat voivat vaikuttaa ihmisten ostokäyttäytymiseen, jolloin uuden auton hankintaa saatetaan viivästyttää tulossa olevan romutuspalkkion vuoksi, ja kampanjalla ei tästä syystä välttämättä ole merkittävää vaikutusta valtion verotuloihin.

(8) Valiokunta painottaa, että sääntelyn toimeenpano vaatii oikeasisältöistä ja kattavaa tiedottamista ja neuvontaa romutuspalkkiosta ja sen myöntämisen edellytyksistä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Soveltamisala. Asiantuntijalausunnossa on tuotu esille, että esityksen perustelut jättävät epäselväksi, mikä on ehdotetun lain suhde valtioneuvostonlakiin (688/2001). Valiokunta on tehnyt saamansa selvityksen perusteella ehdotetun sääntelyn suhdetta valtioneuvostonlakiin selkeyttävän muutoksen pykälän 2 momenttiin. Valtioneuvostonlaki soveltuu siltä osin kuin erityislaissa eli nyt ehdotetussa laissa ei toisin säädetä. Valiokunta on poistanut 2 momentin uudessa muotoilussa myös virheellisen maininnan avustuksen myöntämisestä yleisavustuksena. Saadun selvityksen mukaan romutuspalkkio myönnettäisiin erityisavustuksena, mutta tästä ei ole tarpeen säätää nyt

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp

ehdotetussa laissa. Lisäksi valiokunta on muuttanut pykälän otsikkoa siten, että otsikossa mainitaan soveltamisalan lisäksi suhde valtionavustuslakiin.

2 §. Valtionapuviranomainen. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta on poistanut pykälän 2 momentin informatiivisen viittauksen valtionavustuslakiin tarpeettomana.

3 §. Romutuspalkkion myöntämisen edellytykset. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että pykälän 1 kohdan muotoilua olisi tarpeen selkeyttää henkilöauton hankkimista ja ensirekisteröintiä koskevien kirjausten osalta. Valiokunta on saamansa selvityksen perusteella tehnyt pykälän 1 momentin 1 kohtaan lakiteknisen kyseistä sääntelyä selkeyttävän korjauksen.

6 §. Muutoksenhaku. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että esityksen muutoksenhakua koskevan 6 §:n perusteluista voi saada väärän käsityksen, jonka mukaan muutoksenhakua hallintotuomioistuimeen haettaisiin Liikenne- ja viestintävirastolta. Valiokunta ei ole tehnyt pykälään muutoksia, mutta toteaa tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi, että esityksessä ja sen perusteluissa tarkoitetaan sitä, että oikaisuvaatimus osoitetaan Liikenne- ja viestintävirastolle ja muutoksenhaku hallintotuomioistuimeen vastaavasti osoitetaan hallintotuomioistuimelle.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 106/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

henkilöautojen romutuspalkkiosta vuosina 2026 ja 2027

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala ja suhde valtionavustuslakiin

Tätä lakia sovelletaan valtion talousarvion mukaiseen romutettavan auton tilalle myönnettävään valtionavustukseen uuden henkilöauton hankintaan (romutuspalkkio).

Valtionavustuksista säädetään lisäksi valtionavustuslaissa (688/2001). ~~Avustus myönnetään valtionavustuslain (688/2001) 5 §:ssä tarkoitettuna yleisavustuksena.~~

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp

2 §

Valtionapuviranomainen

Valtionavustuslain mukaisena valtionapuviranomaisena toimii Liikenne- ja viestintävirasto.
~~Romutuspalkkion käytön valvonnasta, hakemustietojen käsittelystä, palauttamisesta ja takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa.~~

3 §

Romutuspalkkion myöntämisen edellytykset

Romutuspalkkio myönnetään käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa sellaiselle luonnolliselle henkilölle, joka on:

1) hankkinut omaan käyttöönsä uuden aiemmin ensirekisteröimättömän henkilöauton, rekisteröinyt sen omistukseensa tai hallintaansa liikenneasioiden rekisteriin tai Ahvenanmaan maakunnassa sekä sitoutunut pitämään sen omistuksessaan tai hallinnassaan vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnistä lukien;

2) toimittanut romutettavaksi jätelain (646/2011) 58 §:ssä säädetyllä tavalla sellaisen vuonna 2015 tai aikaisemmin ensirekisteröidyn henkilöauton, joka on romutusta välittömästi edeltäneiden 12 kuukauden aikana ollut liikennekäytössä yhtäjaksoisesti vähintään 10 kuukautta ja jonka omistajaksi tai haltijaksi hän on romutusta välittömästi edeltäneiden 12 kuukauden ajan ollut merkittynä liikenneasioiden rekisteriin tai Ahvenanmaan maakunnan rekisteriviranomaisen rekisteriin;

3) saanut romutettavaksi toimittamastaan henkilöautosta jätelain 59 §:ssä tarkoitetun romutustodistuksen, joka on päivätty 1 päivän lokakuuta 2025 ja 31 päivän joulukuuta 2027 välisenä aikana nämä päivät mukaan lukien.

Romutuspalkkion myöntämisen edellytyksenä on, että 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilöauto on nollapäästöinen ja sen käyttövoimana on kokonaan sähkö tai vety tai henkilöauton hiilidioksidipäästöt ovat enintään 140 grammaa kilometriltä.

Yhden uuden henkilöauton hankintaa vastaan voidaan myöntää vain yksi romutuspalkkio.

4 §

Romutuspalkkion määrä

Romutuspalkkiota myönnetään valtion varoista 2 500 euroa sellaisen nollapäästöinen henkilöauton hankintaa vastaan, jonka käyttövoimana on kokonaan sähkö tai vety, tai 2 000 euroa sellaisen henkilöauton hankintaa vastaan, jonka päästöt ovat enintään 140 grammaa hiilidioksidia kilometriltä.

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp

5 §

Romutuspalkkion hakeminen

Romutuspalkkiota haetaan Liikenne- ja viestintävirastolta uuden henkilöauton sitovan hankinnan jälkeen. Hakemukseen on liitettävä yksilöity selvitys siitä henkilöautosta, jota varten romutuspalkkiota haetaan, sekä sitä vastaan romutettavasta henkilöautosta. Hakemus on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027. Hankittavan uuden henkilöauton tilaussopimus tulee olla päivätty aikaisintaan 1 päivänä lokakuuta 2025 ja viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027.

Romutuspalkkion hakijan on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle ajoneuvon ensirekisteröinnin viivästymisestä tai toteutumatta jäämisestä välittömästi saatuaan tiedon siitä kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluttua arvioidusta ensirekisteröintipäivästä. Jos tuen hakija ei ilmoita ensirekisteröinnin viivästymisestä tai toteutumatta jäämisestä Liikenne- ja viestintävirastolle määräajassa, Liikenne- ja viestintävirasto voi hylätä hakemuksen.

6 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

7 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2028.

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp

Helsingissä 16.10.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jouni Ovaska kesk
varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Pekka Aittakumpu ps
jäsen Marko Asell sd
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Mauri Kontu kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Pinja Perholehto sd
varajäsen Teemu Kinnari kok
varajäsen Tere Sammallahti kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp
Vastalause

Vastalause 1

Perustelut

Keskustan valiokuntaryhmän mielestä esityksen tavoitteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja liikenteen päästöjen vähentämiseksi ovat kannatettavia. Valtiovarainministeriön antamaan asiantuntijalausuntoon nojautuen katsomme kuitenkin, että esitys on vaikutuksiltaan valtion rahojen tehokasta tuhlaamista aikana, jossa valtio ottaa ennätysmäärän velkaa.

Esityksellä annettaisiin uuden nollapäästöisen sähkö- tai vetyauton ostajalle 2 500 euron romutuspalkkio, jos hän antaa romutettavaksi vähintään 10 vuotta vanhan autonsa, joka on vähintään 12 kuukautta ollut hänen omistuksessaan, tai jonka haltijana hän on ollut. Uuden polttomoottori-auton ostajalle, jos päästöt ovat enintään 140 g/km, romutuspalkkio olisi 2 000 euroa vastaavin ehdoin.

Tehtyjen tutkimusten perusteella romutuspalkkiot aikaistaisivat upouuden auton hankintaa vain lyhyellä aikavälillä. Esimerkiksi Yhdysvalloissa romutuspalkkiokampanja aikaisti uuden auton hankintaa vain kahdella kuukaudella. Autokanta Suomessa nyt esitetyllä romutuspalkkiokampanjalla tuskin uusiutuisi yhtään nopeammin. Pitkällä aikavälillä romutuspalkkion vaikutus uusien autojen myyntiin ja päästöihin olisi mitätön.

Romutuspalkkion porrastus 500 eurolla nollapäästöisten ja alle 140 g/km päästöisten autojen välillä on liian pieni. Suurin osa uusista autoista alittaa edellä mainitun päästörajan jo ilman romutuspalkkiokannustinta. Siksi hallituksen esityksessä kerrottu tavoite kannustimesta vähäpäästöisemmän uuden auton hankintaan toteutuisi parhaimmillaankin vain osittain, jos sitäkään.

Esitetty tuki kohdistuisi vain uuden auton ostajille, joilla käytännössä on jo romutuskunnossa oleva auto. Koska sellaisilla autoilla ajokilometrit ovat jo nyt keskimääräistä pienemmät, tuen kytkeminen auton romutukseen ohjaisi tukea sellaisille henkilöille, joilla ajokilometrit ovat keskimääräistä pienempiä.

Lisäksi tulossa oleva romutuskampanja voisi myös viivästyttää vanhojen autojen romutuksia ja hankintoja, kun uuden auton ostajat alkavat odottelemaan tukia. Se nostaisi vanhojen autojen kysyntää ja niiden arvoa sekä hidastaisi autokannan uusiutumista pitkällä aikavälillä.

Esityksessä ei ole perusteltu lainkaan, mihin uuden auton ostajat ylipäättään tarvitsevat romutuspalkkion ostaakseen upouuden auton. Esimerkiksi nollapäästöisen täyssähköauton keskihinta vuonna 2025 on noin 50 000 euroa. Halvimmat uudet ja kooltaan pienet sähköautot ovat noin 25 000 euron hintaluokassa. 2 500 euron romutuspalkkio olisi hankintahintaan nähden hyvin pieni ja lähes mitätön. Se ohjautuisi mitä todennäköisemmin keskimääräistä parempituloisille uuden auton ostajille, jotka ilman romutuspalkkiotakin ostaisivat uuden sähköauton. Huomautamme myös, että hallituksen ajamasta ansiotuloverotuksen keventämisestä euromääräisesti eniten hyötyvät suurituloisimmat, joille hallitus on nyt kohdistamassa myös romutuspalkkion.

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp
Vastalause

Edellä kerrotun perusteella pidämme esitetyn romutuspalkkion kustannuksia (20 miljoonaa euroa vuosina 2026—2027) valtion rahojen tehokkaana tuhlaamisena varsinkin, kun sitä varten valtio joutuisi ottamaan yhä enemmän lisävelkaa. Se nakertaa entisestään hallituksen uskottavuutta tiukkana taloudenpitäjänä ja valtiontalouden velkaantumisen taittajana. Puheena olevaa esitystä voidaan verrata hallituksen aikaisemmin toteuttamaan yksityisten lääkärikäyntien KELA-korvausten nostamiseen. Se ei lisännyt lääkärikäyntejä yksityisellä vastaanotolla, vaan oli lopulta vain velkaisen valtiontalouden maksama kallis alennuskuponki yksityisiä lääkäripalveluja jo entuudestaan käyttäville. Mitä ilmeisimmin sama toistuisi myös romutuspalkkion kohdalla.

Luonnollisesti kannatamme autokannan uusiutumista nolla- tai vähäpäästöisempiin autoihin sekä piristystä uusien autojen myyntiin. Parhain kannuste olisi, jos hallitus pitäisi kiinni lupauksestaan 100 000 uudesta työpaikasta, työttömiksi nyt joutuneet voitaisiin työllistää sekä hallitus viimeinkin alkaisi vauhdittaa vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfraan rakentamista Suomessa, johon olemme jo sitoutuneet, mutta jonka rakentamisessa Suomi on jo pahasti jäljessä. Hallitus on toimillaan myös ajanut alas ihmisten uskon omaan talouteensa ja säästämään, mikä näkyy myös autokaupassa. Kansalaisten romuttunutta uskoa talouteen ja tulevaisuuteen ei tällä hallituksen esityksellä palauteta.

Edellä olevan perusteella katsomme, että esitys tulisi hylätä. Hallituksen romutuspalkkiota kii-reellisempiä toimia olisi estää autojen romuttuminen hallituksen hylkäämällä alemmalla tiever-kolla. Suomen kansantalouden, talouskasvun, Suomen huoltovarmuuden ja alueellisen tasa-ar-von kannalta kohdistaisimme esityksestä säästyvät varat (20 miljoonaa euroa) hallituksen miltei nollaaman yksityisteiden avustusten korotukseen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 16.10.2025

Jouni Ovaska kesk
Mauri Kontu kesk

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp
Vastalause

Vastalause 2

Perustelut

Autojen romutuspalkkio on itsessään kannatettava toimi, jolla aiemmalla kaudella 2020—2021 saatiin aikaan positiivista muutosta. Keskeinen tavoite hallituksen esityksellä liikenneturvallisuuden lisääminen ja liikenteen päästöjen vähentäminen. Jälkimmäisen tavoitteen kannalta hallituksen esitys sisältää kuitenkin kyseenalaisia määritelmiä, joiden muuttaminen palvelisi päästövähennyksiä paljon esitettyä paremmin.

Esityksen keskeiset ongelmat ovat kahtalaiset. Esityksessä asetetaan liian korkea päästöraja autoille, joihin palkkiota voi saada. Lisäksi päästövähennysten kannalta ongelmallista on se, että palkkiota ei voi saada muihin, kestäväää liikennettä ja liikkumista tukeviin hankintoihin.

Romutuspalkkiota koskeva laki oli aiemmin voimassa vuosille 2020 ja 2021. Tuolloin palkkioon oikeuttavan auton päästörajaksi oli asetettu osittain sähköä käyttävien autojen osalta 95 grammaa kilometriltä ja muiden autojen osalta 120 grammaa kilometriltä. Suomen autokannan keskimääräinen päästö per kilometri on koko ajan laskenut, joten esityksessä valittu suunta, jossa rajaa nostetaan, on väärä. Ajan kulumisen myötä rajaa tulee laskea, jotta se tehokkaasti ohjaa päästöjen vähentämiseen.

Palkkioon oikeuttavan auton päästörajaa tulisi laskea esitetystä 140 grammasta 100 grammaan. Tämä raja ohjaisi selkeästi kohti vähäpäästöistä liikennettä. Lisäksi palkkiota koskevia määriä olisi syytä muuttaa siten, että kannustevaikutus henkilöautojen hankinnan osalta ohjautuisi erityisesti nollapäästöisiin, kokonaan sähköstä tai vedystä käyttövoimansa saaviin.

Vuosien 2020 ja 2021 romutuspalkkiota koskevan lain mukaan palkkion pystyi saamaan myös sähköavusteisen polkupyörän, joukkoliikenteen kausilipun tai joukkoliikenteen käyttöoikeutta sisältävän yhdistelmäpalvelun hankintaan. Esityksen tavoitteiden kannalta siirtyminen autoilusta pyöräilyyn tai joukkoliikenteen käyttöön voi olla uuden auton hankintaa parempi vaihtoehto.

Pyöräilyn tai joukkoliikenteen käytön lisääminen ja autoilun vähentäminen tuo kasvihuonekaasujen päästövähennysten ja liikenneturvallisuuden lisääntymisen ohella mukanaan hyötyjä mm. kaupunkitilan käytön, melun ja pienhiukkaspäästöjen osalta. On siten erittäin tärkeää ja perusteltua, että myös sähköpyörän ja joukkoliikenteen matkustusosoikeuden hankkiminen ovat myös asioita, joita palkkiolla on mahdollista tukea.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 3 ja 4 § muutettuna seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp
Vastalause

3 §

Romutuspalkkion myöntämisen edellytykset

Romutuspalkkio myönnetään käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa sellaiselle luonnolliselle henkilölle, joka on:

1) hankkinut omaan käyttöönsä uuden aiemmin ensirekisteröimättömän henkilöauton, rekisteröinyt sen omistukseensa tai hallintaansa liikenneasioiden rekisteriin tai Ahvenanmaan maakunnassa sekä sitoutunut pitämään sen omistuksessaan tai hallinnassaan vähintään yhden vuoden ajan ensirekisteröinnistä lukien;

2) hankkinut sähköavusteinen polkupyörän, joka on varustettu polkimin tai käsikammin ja on varustettu sellaisella enintään 250 watin tehoisella sähkömoottorilla, joka toimii vain poljettaessa ja kytkeytyy toiminnasta viimeistään nopeuden saavuttaessa 25 kilometriä tunnissa; tai

3) on hankkinut joukkoliikenteen kausilipun tai joukkoliikenteen matkustusoikeutta sisältävän yhdistämispalvelun, joka on tarkoitettu avustuksen saajan käyttöön kotimaan raide- tai tieliikenteeseen.

Romutuspalkkion myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että henkilö on:

1) toimittanut romutettavaksi jätelain (646/2011) 58 §:ssä säädetyllä tavalla sellaisen vuonna 2015 tai aikaisemmin ensirekisteröidyn henkilöauton, joka on romutusta välittömästi edeltäneiden 12 kuukauden aikana ollut liikennekäytössä yhtäjaksoisesti vähintään 10 kuukautta ja jonka omistajaksi tai haltijaksi hän on romutusta välittömästi edeltäneiden 12 kuukauden ajan ollut merkittynä liikenneasioiden rekisteriin tai Ahvenanmaan maakunnan rekisteriviranomaisen rekisteriin;

2) saanut romutettavaksi toimittamastaan henkilöautosta jätelain 59 §:ssä tarkoitetun romutustodistuksen, joka on päivätty 1 päivän lokakuuta 2025 ja 31 päivän joulukuuta 2027 välisenä aikana nämä päivät mukaan lukien.

Romutuspalkkion myöntämisen edellytyksenä on, että 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilöauto on nollapäästöinen ja sen käyttövoimana on kokonaan sähkö tai vety tai henkilöauton hiilidioksidipäästöt ovat enintään 100 grammaa kilometriltä.

Yhden uuden henkilöauton hankintaa vastaan voidaan myöntää vain yksi romutuspalkkio.

4 §

Romutuspalkkion määrä

Romutuspalkkiota myönnetään valtion varoista 3 000 euroa sellaisen nollapäästöinen henkilöauton hankintaa vastaan, jonka käyttövoimana on kokonaan sähkö tai vety, tai 1 500 euroa sellaisen henkilöauton hankintaa vastaan, jonka päästöt ovat enintään 100 grammaa hiilidioksidia kilometriltä.

Romutuspalkkiota myönnetään valtion varoista sähköavusteisen polkupyörän, joukkoliikenteen kausilipun tai joukkoliikenteen matkustusoikeutta sisältävän yhdistämispalvelun hankintaa vastaan hankintahinnan verran, enintään kuitenkin 1 000 euroa. (Uusi)

Valiokunnan mietintö LiVM 16/2025 vp
Vastalause 2

Helsingissä 16.10.2025

Timo Furuholm vas
Atte Harjanne vihr